

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ

РОЛЬ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУ У РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ

Кваліфікаційна робота

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Виконала:

студентка 4 курсу групи 472
заочної форми навчання
спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування»

Лайш Галина Іванівна _____

Керівник:

доцент кафедри фінансів і кредиту

Абрамова Алла Сергіївна _____

*До захисту допущено на засіданні кафедри
протокол № _____ від _____ червня 2026 р.*

*Завідувач кафедри фінансів і кредиту
_____ доц. Харабара В.М.*

АНОТАЦІЯ

Лаїш Г.І. Роль банківського кредиту у розвитку бізнесу. – Рукопис. Кваліфікаційна робота на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці, 2026. 54 с

У кваліфікаційній роботі проведено дослідження теорії і практики банківського кредитування бізнесу. Вивчено економічну природу банківського кредиту, його функції у розвитку бізнесу та фінансового забезпечення. Проведено аналіз результатів банківського кредитування бізнесу в Україні у 2023-2025 роках. Встановлено проблематику та представлено напрями підвищення ефективності банківського кредитування бізнесу в Україні.

Ключові слова: банківське кредитування, розвиток бізнесу, фінансове забезпечення підприємств, кредитні ресурси, інвестиційна активність, фінансова підтримка підприємництва, економічне зростання.

ANNOTATION

Laish G.I. The role of bank credit in business development. – Manuscript. Qualification work for obtaining the first (bachelor's) level of higher education in specialty 072 «Finance, banking and insurance». Yuri Fedkovich Chernivtsi National University, Chernivtsi, 2026. 54 p

In the qualification work, a study of the theory and practice of bank lending to business was carried out. The economic nature of bank credit, its functions in business development and financial support are studied. An analysis of the results of bank lending to businesses in Ukraine in 2023-2025 was carried out. The problems have been established and directions for increasing the efficiency of bank lending to businesses in Ukraine have been presented.

Keywords: bank lending, business development, financial support of enterprises, credit resources, investment activity, financial support of entrepreneurship, economic growth.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Г.І. Лаїш

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ БІЗНЕСУ	6
1.1. Економічна природа банківського кредиту та його функції у розвитку бізнесу	6
1.2. Банківський кредит як інструмент фінансового забезпечення підприємництва	12
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ У 2023-2025 РОКАХ	17
2.1. Оцінка тенденцій розвитку банківського кредитування бізнесу в Україні.....	17
2.2. Аналіз стану банківського кредитування бізнесу АТ КБ «ПриватБанк»	26
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	34
3.1. Проблеми та ризики банківського кредитування бізнесу	34
3.2. Перспективи розвитку банківського кредитування бізнесу в Україні	39
ВИСНОВКИ	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	48

ВСТУП

У сучасних умовах трансформації національної економіки, наростання глобалізаційних процесів та фінансової нестабільності проблема забезпечення ефективного фінансування розвитку бізнесу є особливо важливою. Одним з ключових джерел фінансових ресурсів для підприємств є банківський кредит, який забезпечує підтримку поточної діяльності суб'єктів господарювання, стимулює інвестиційну діяльність, сприяє модернізації виробництва та підвищує конкурентоспроможність бізнесу. Саме банківське кредитування є важливим елементом економічної машини, що забезпечує репродуктивну безперервність та активізацію бізнесу.

Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що в сучасних умовах функціонування економіки України банківський сектор залишається одним з основних фінансових посередників у процесі перерозподілу капіталу між суб'єктами економічних відносин. Водночас розвиток банківського кредитування підприємств супроводжувався низкою проблем, зокрема високим кредитним ризиком, обмеженим доступом підприємств до фінансування та високою вартістю кредитних коштів. Нестабільність макроекономічного середовища та наслідки військових проблем. У таких умовах особливо важливою стає необхідність розробки ефективних механізмів банківського кредитування, які можуть забезпечити сталий розвиток бізнесу та економічне зростання держави.

Важливість досліджень ролі банківського кредитування у розвитку бізнесу також підкріплюється процесами цифровізації фінансового сектору, впровадження інноваційних банківських технологій, розробки FinTech-рішень та інтеграції української банківської системи в європейський фінансовий простір. У сучасних умовах банківський кредит стає не тільки фінансовим інструментом підтримки підприємств, а й стратегічним чинником забезпечення інвестиційної діяльності, технологічного оновлення та структурної модернізації економіки.

Досліджено теоретичні та практичні аспекти банківського кредитування в роботах вітчизняних та зарубіжних вчених (Бондаренко Л., Герасименко А., Дзюблюк О.В., Дубина В.М., Коваленко В., Марич М., Терещенко І.В. та інші), які розглядали економічну сутність кредиту, механізми надання кредиту підприємствам, проблеми управління кредитними ризиками та напрям розвитку кредитного ринку. Однак сучасні трансформаційні процеси, зміни у структурі банківського сектору, військові ризики та нові виклики економічного розвитку потребують подальшого наукового розуміння ролі банківського кредиту у забезпеченні ефективного функціонування бізнесу.

Метою дипломної роботи є дослідження теоретичних та практичних засад банківського кредитування бізнесу, оцінка його впливу на розвиток підприємницької діяльності, а також обґрунтування стратегічних напрямів підвищення ефективності кредитного забезпечення підприємств в сучасних умовах.

Для досягнення цієї мети були визначені наступні цілі дослідження:

1. Розкрити економічну сутність банківського кредиту та його функції у розвитку бізнесу.
2. Охарактеризувати банківський кредит як інструмент фінансового забезпечення підприємництва.
3. Оцінити тенденції розвитку банківського кредитування бізнесу в Україні у 2023-2025 роках.
4. Проаналізувати стан банківського кредитування бізнесу АТ КБ «ПриватБанк».
5. Дослідити проблеми та ризики банківського кредитування бізнесу.
6. Обґрунтувати перспективи розвитку банківського кредитування бізнесу в Україні.

Об'єктом дослідження виступає процес банківського кредитування суб'єктів господарювання у сучасній економічній системі.

Предметом дослідження є сукупність соціально-економічних відносин, які виникають у процесі надання банківського кредиту, а також механізмів його

впливу на фінансове забезпечення, інвестиційну діяльність та розвиток суб'єктів господарювання в сучасних умовах господарювання.

У дослідженні використовувалися загальні наукові та спеціальні методи, зокрема методи аналізу та синтезу, економічного порівняння, статистичного аналізу, системного підходу, графічного узагальнення та економічного узагальнення.

Інформаційну базу дослідження складають законодавчі та нормативні акти України, офіційні матеріали Національного банку України, Міністерства фінансів України, Державної служби статистики України, аналітичні звіти банківських установ та міжнародних фінансових організацій, статистичні дані щодо розвитку банківського сектору та кредитування бізнесу, наукові доробки вітчизняних та зарубіжних вчених, монографії, фахові статті, матеріали науково-практичних конференцій, а також електронні інформаційні ресурси.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ БІЗНЕСУ

1.1. Економічна природа банківського кредиту та його функції у розвитку бізнесу

Банківське кредитування у сучасній економічній системі є однією з ключових категорій фінансових відносин, що забезпечує безперервність процесів виробництва, обігу та споживання. Його економічний характер полягає у формуванні системи перерозподільних відносин між кредитором і позичальником щодо тимчасової передачі вартості на умовах погашення, погашення, виплати та цільового використання. У ринковій економіці банківський кредит є не тільки механізмом передачі фінансових ресурсів між суб'єктами господарювання, але й важливим інструментом стимулювання економічного розвитку, інвестиційної діяльності та структурної модернізації бізнесу.

Проблеми економічної природи банківського кредиту та його ролі в розвитку бізнесу займають важливе місце в сучасних фінансово-економічних дослідженнях. Наукові підходи до тлумачення сутності банківського кредиту формувалися еволюцією кредитних відносин, трансформацією банківської системи та розвитком ринкової економіки. У сучасній науковій літературі банківський кредит розглядається як складна економічна категорія, що поєднує функції фінансового забезпечення підприємницької діяльності, стимулювання інвестиційної діяльності та регулювання економічного розвитку.

Значний внесок у дослідження економічної сутності банківського кредиту здійснено Терещенко І.В. та Чижевською М.Б., які провели ґрунтовний аналіз наукових підходів до визначення категорій «кредит» та «банківський кредит» [46]. Підкреслюється, що кредит є формою передачі позикового капіталу, а його економічна природа проявляється в системі відносин між кредитором і

позичальником щодо перерозподілу тимчасово вільних фінансових ресурсів на умовах погашення, строку і платежу.

У наукових дослідженнях Черкасової С.В. [52, с. 124] банківський кредит розглядається як один з ключових механізмів фінансування економічного зростання. Автор наголошує, що розвиток кредитних відносин безпосередньо впливає на активізацію інвестиційних процесів, модернізацію виробництва та підтримку підприємницької діяльності підприємств. Особливу увагу приділено ролі банківського кредиту у формуванні фінансового потенціалу економіки та забезпеченні структурної трансформації підприємств.

Чепелюк Г. та Гриценко К. [51, с. 248] досліджували проблеми функціонування банківського кредитування у системі економічної безпеки держави. У своїй роботі автори визначають банківський кредит як важливий інструмент забезпечення економічної стабільності та розвитку реальної економіки. Дослідники підкреслюють, що ефективне кредитування допомагає підтримувати бізнес, збільшувати виробництво та забезпечувати фінансову стабільність у охопленій кризою економіці.

Важливим напрямком досліджень є вивчення ролі банківського кредиту в розвитку малого та середнього підприємництва. Зокрема, Коваленко В. та Радова Н. [14] стверджують, що банківське кредитування є ключовим джерелом фінансування малих та середніх підприємств. Автори зазначають, що наявність кредитних ресурсів визначає здатність підприємств розширювати виробництво, модернізувати основні засоби, впроваджувати інноваційні технології. При цьому дослідження зосереджено на проблемах високих процентних ставок, недостатньої фінансової стійкості підприємств та ризиків неповернення кредитів.

Особливості сучасного банківського кредитування підприємств в умовах економічної нестабільності та військових проблем обговорюються в роботі Марича М. та Антонюка В. [21]. Вчені визначають, що в сучасних умовах банківський кредит виступає не тільки як фінансовий ресурс для підтримки підприємств, але і як інструмент забезпечення економічної адаптації бізнесу до

кризових процесів. Автори стверджують, що кредитування підприємств позитивно впливає на їх інвестиційну діяльність, але стримується високими кредитними ризиками та обмеженою платоспроможністю бізнесу.

Питання класифікації банківського кредитування та його організаційних форм досліджувала Герасименко А. [7]. Автором запропоновано вдосконалену систему класифікації видів банківського кредитування промислових підприємств, що дозволяє більш комплексно оцінити особливості кредитних відносин у різних галузях економіки. Вчений наголошує, що сучасне банківське кредитування трансформується цифровізацією, інноваційними фінансовими технологіями та мінливими потребами бізнесу.

Теоретичні аспекти кредитної діяльності банків та функціонування кредитних операцій обговорюються в роботі Владики Ю та Бегченко А., які визначають кредит як економічну категорію, що забезпечує потік позикового капіталу між суб'єктами господарювання та сприяє ефективному використанню фінансових ресурсів. Особлива увага приділяється кредитній політиці банків, кредитним механізмам та управлінню кредитними ризиками [6].

Економічна сутність банківського кредиту проявляється у його здатності забезпечити перетворення тимчасово вільних грошових ресурсів у капітал, який використовується підприємствами для фінансування поточної діяльності, розширення виробництва, впровадження інновацій та реалізації інвестиційних проектів (рис. 1.1). Саме через механізм кредитування банки виступають фінансовими посередниками між власниками капіталу та суб'єктами господарювання, які потребують додаткових фінансових ресурсів. У цьому контексті кредитування є важливим чинником підтримки економічного динамізму та забезпечення ефективного функціонування бізнес-сектору.

Сучасне трактування банківського кредиту виходить за рамки класичного розуміння запозичення як форми тимчасового надання коштів. У сучасних умовах кредит набуває стратегічного значення як інструмент активізації економічних процесів, формування конкурентних переваг підприємств та забезпечення фінансової стійкості суб'єктів господарювання. Роль кредитування

в умовах обмеженого власного капіталу підприємства особливо важлива при залученні зовнішніх фінансових ресурсів стає необхідною умовою підтримки ліквідності, модернізації основних фондів та реалізації стратегічних напрямів розвитку бізнесу.

Рис. 1.1. Економічна природа банківського кредиту [6; 7; 14; 15; 21; 46; 50]

Економічна природа банківського кредиту розкривається через систему принципів, серед яких ключовими принципами є погашення, термін погашення, забезпечення, оплата та мета. Принцип погашення забезпечує збереження вартості кредитних ресурсів і збереження стабільності банківської системи. Термін визначає часові рамки використання позикового капіталу, що сприяє ефективному управлінню фінансовими потоками компанії. Витрати на позики відображають економічну природу позикового капіталу як товару зі сплатою відсотків. Кредитна безпека мінімізує ризики банківських установ і допомагає підтримувати фінансову дисципліну позичальників.

Важливою особливістю банківського кредиту є його здатність впливати на процеси економічного відтворення. Кредитна лінія передбачає більш швидкі потоки капіталу, більш ефективне використання фінансових ресурсів та

підвищення інвестиційної активності підприємств. У сучасних умовах банківське кредитування є основою фінансової підтримки малого, середнього та великого бізнесу, формуючи передумови для розширення виробництва, створення нових робочих місць та підвищення ділової активності.

Функціональна вартість банківського кредиту найповніше відображена у його економічних функціях. Однією з основних функцій є функція перерозподілу, яка полягає в перерозподілі тимчасово наявних фінансових ресурсів між суб'єктами господарювання. Це концентрує капітал у найефективніших секторах економіки, забезпечує фінансування підприємств, які потребують додаткових ресурсів для розвитку.

Функція кредитування пов'язана зі здатністю банківської системи створювати додаткову купівельну спроможність через механізм примноження кредитів. Банківський кредит сприяє розширенню грошового обігу, підтримці платоспроможного попиту, стимулюванню економічної активності. У той же час надмірна кредитна експансія може призвести до інфляційних процесів і збільшити системні фінансові ризики, вимагаючи ефективного регулювання кредитного ринку з боку урядів і центральних банків [18, с. 177].

Стимулююча функція банківського кредиту проявляється в його впливі на розвиток бізнесу та підвищення ефективності підприємницької діяльності. Отримання кредитних ресурсів створює можливості для технічної модернізації підприємств, впровадження інноваційних технологій, модернізації виробництва та розширення ринків збуту. Як наслідок, кредит є одним із ключових факторів забезпечення конкурентоспроможності підприємств та нарощування їх інвестиційного потенціалу.

Функція моніторингу кредитів полягає у тому, що банки здійснюють фінансовий контроль за діяльністю позичальників. У процесі кредитування банки оцінюють кредитоспроможність підприємств, аналізують їх фінансовий стан, ліквідність, прибутковість та ефективність використання ресурсів. Це сприяє підвищенню фінансової дисципліни бізнесу, прозорості господарської діяльності та раціоналізації управлінських рішень.

Банківські кредити особливо важливі для розвитку малих і середніх підприємств, які часто страждають від недостатнього власного капіталу та обмеженого доступу до альтернативних джерел фінансування. Кредитування малих і середніх підприємств підтримує підприємництво, заохочує самозайнятість, сприяє регіональному економічному розвитку та створює конкурентне бізнес-середовище. У сучасних умовах кредитна підтримка малого бізнесу вважається одним із пріоритетів державної економічної політики.

У контексті глобалізації та цифрової трансформації економіки механізми банківського кредитування значно змінюються. Активний розвиток FinTech, цифрового банкінгу, автоматизованих систем кредитного скорингу та онлайн-кредитування розширює фінансовий доступ для бізнесу. Цифровізація кредитних процесів скорочує час прийняття рішень по кредиту, знижує операційні витрати банків, покращує якість фінансових послуг для клієнтів.

Поряд з позитивним впливом банківського кредитування на розвиток бізнесу існують також певні ризики, пов'язані з високими витратами на запозичення, коливаннями обмінного курсу, зростанням кредитного тягаря, нестабільним економічним середовищем. У кризовому середовищі жорсткість банків може негативно вплинути на фінансову стабільність підприємств і стримати економічне зростання. Таким чином, ефективна державна політика для підтримки кредитування бізнесу, вдосконалення механізмів управління кредитними ризиками та заохочення довгострокового інвестиційного кредитування є важливою [19, с. 35].

Таким чином, аналіз наукової літератури свідчить про значну увагу дослідників до проблем економічної природи банківського кредиту та його функцій у розвитку бізнесу. У більшості наукових підходів банківський кредит розглядається як ключовий інструмент фінансової підтримки підприємств, сприяння інвестиціям та економічного зростання. У той же час, сучасні виклики, які породжує економічна нестабільність, цифровізація фінансового сектору та підвищення кредитного ризику, потребують подальшого дослідження механізмів покращення банківського кредитування бізнесу.

Банківський кредит є складною економічною категорією, яка поєднує фінансові, інвестиційні та регуляторні аспекти економічного розвитку. Його економічна природа полягає в забезпеченні ефективного перерозподілу капіталу, підтримці репродуктивної безперервності та стимулюванні підприємництва. Реалізація банківських кредитних функцій забезпечує розвиток бізнесу, підвищення його конкурентоспроможності та формування передумов для сталого економічного зростання держави.

1.2. Банківський кредит як інструмент фінансового забезпечення підприємництва

У сучасній ринковій економіці банківський кредит є одним з ключових інструментів фінансового забезпечення підприємницької діяльності. Ефективне функціонування підприємств значною мірою залежить від наявності достатніх фінансових ресурсів, необхідних для підтримки поточної діяльності, інвестиційних проєктів, модернізації виробництва та забезпечення конкурентоспроможності підприємств. У контексті обмеженого власного капіталу для суб'єктів господарювання саме банківське кредитування стає важливим механізмом залучення додаткового фінансування та забезпечення безперервності процесу тиражування (рис. 1.2) [13-15; 22, с. 178].

Банківський кредит як економічна категорія є системою фінансово-економічних відносин між банківською установою та позичальником щодо тимчасового надання коштів на умовах погашення, строку, платежу, забезпечення та призначення. Його роль у системі фінансового забезпечення підприємництва визначається його здатністю перетворювати тимчасово вільні грошові ресурси в капітал, який використовується для фінансування господарської діяльності підприємств.

У ринковій економіці банківський кредит служить для перерозподілу фінансових ресурсів між суб'єктами господарювання, забезпечуючи концентрацію капіталу в найбільш ефективних сферах бізнесу. Через механізм

кредитування банки накопичують тимчасово доступні кошти від населення, бізнесу та інших суб'єктів господарювання та спрямовують їх у реальну економіку. Таким чином, банківський кредит є важливим інструментом для забезпечення економічного зростання, стимулювання інвестицій і сприяння підприємництву.

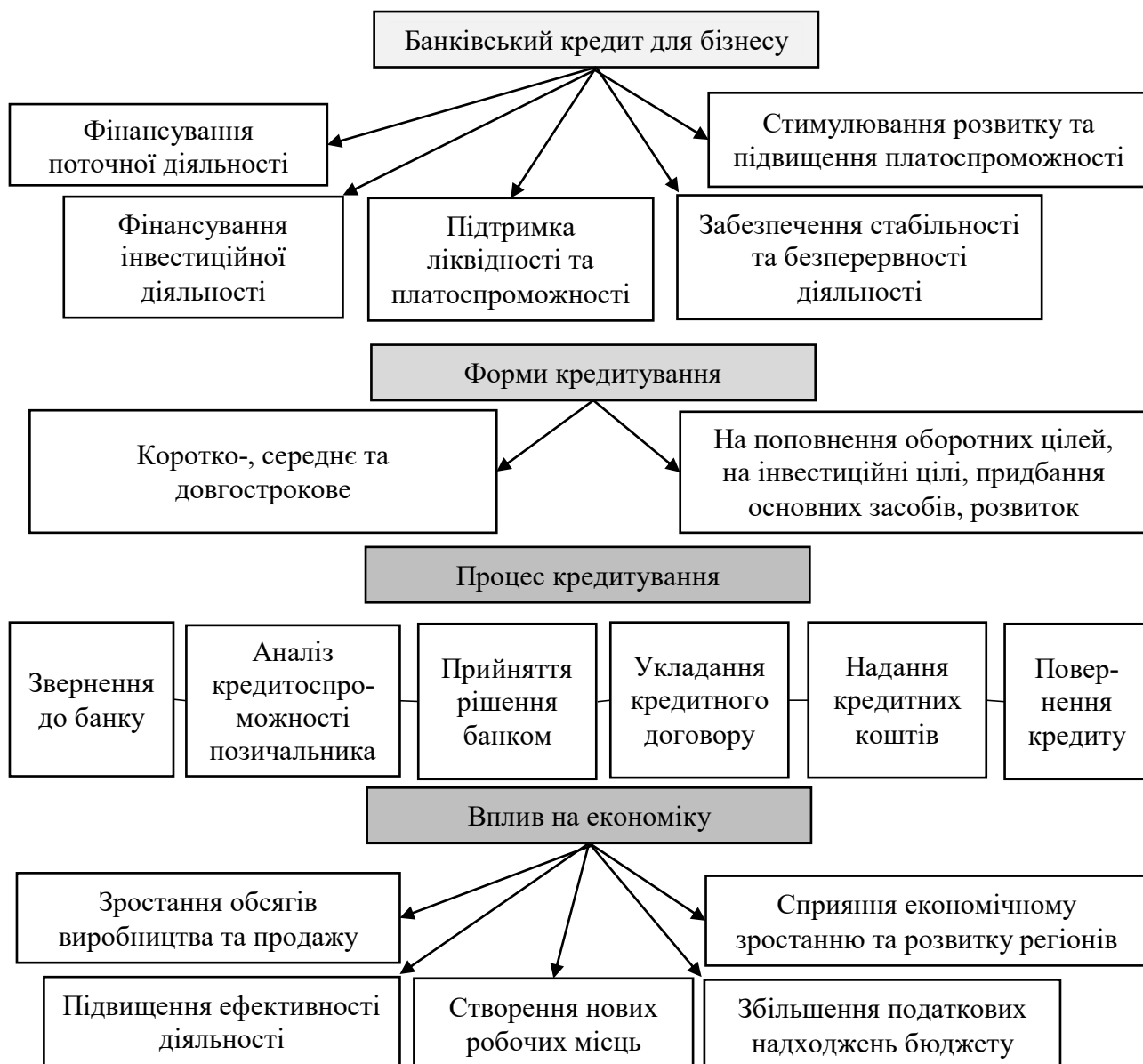

Рис. 1.2. Банківський кредит як інструмент фінансового забезпечення бізнесу

Особливе значення банківський кредит має для фінансового забезпечення малого та середнього бізнесу (далі – МСБ). Для більшості підприємств цього сектору характерними є недостатній рівень власного капіталу, обмеженість

внутрішніх джерел фінансування та висока залежність від зовнішніх фінансових ресурсів. У таких умовах банківське кредитування забезпечує можливість підтримання ліквідності, фінансування оборотного капіталу, закупівлі сировини, оновлення обладнання та реалізації інвестиційних програм. Саме доступність кредитних ресурсів значною мірою визначає рівень ділової активності суб'єктів малого та середнього підприємництва.

Фінансове забезпечення підприємництва за допомогою банківського кредиту реалізується через різні форми кредитування. Однією з найбільш поширених є короткострокове кредитування, яке використовується для фінансування поточної діяльності підприємств, поповнення оборотних коштів, покриття тимчасових касових розривів та забезпечення безперервності виробничого процесу. Такі кредити дозволяють підприємствам підтримувати стабільність фінансових потоків та своєчасно виконувати зобов'язання перед постачальниками, працівниками та державою [43].

Важливу роль у розвитку підприємництва відіграє довгострокове банківське кредитування, спрямоване на фінансування інвестиційної діяльності підприємств. Інвестиційні кредити використовуються для модернізації виробничих потужностей, придбання обладнання, будівництва нових об'єктів, впровадження інноваційних технологій та розширення масштабів бізнесу. Саме довгострокове кредитування створює передумови для структурної трансформації підприємств, підвищення продуктивності праці та формування конкурентних переваг бізнесу.

У сучасних умовах банківський кредит також є інструментом стимулювання інноваційного розвитку підприємництва. Інноваційні проекти потребують значних фінансових ресурсів, які підприємства не завжди можуть забезпечити за рахунок власного капіталу. Інноваційний кредит дає можливість економічним операторам впроваджувати нові технології, розробляти сучасні продукти, автоматизувати виробничі процеси та підвищувати ефективність управління. У результаті банківський кредит стає важливим фактором у розбудові інноваційного потенціалу економіки.

Банківське кредитування має значний вплив на фінансову стабільність підприємств. Кредитування дає можливість підприємствам підтримувати оптимальну структуру капіталу, забезпечувати безперервність виробничо-господарської діяльності, підвищувати платоспроможність. Раціональне використання позикового капіталу сприяє підвищенню рентабельності власного капіталу та покращує ефективність фінансового управління компанією.

Водночас надмірна залежність бізнесу від кредитних ресурсів може призвести до збільшення фінансових ризиків та погіршення фінансового становища підприємств. Високий кредитний стрес, нестабільність валютного ринку, зміна процентних ставок і погіршення макроекономічних умов можуть вплинути на здатність фірм виконувати свої зобов'язання щодо запозичень. Саме тому важливе значення має ефективне управління кредитними ризиками як банківськими установами, так і комерційними підприємствами.

Банківський кредит також виконує важливу каталітичну функцію в розвитку бізнесу. Доступ до кредитів допомагає стимулювати інвестиції, сприяти конкуренції, розширювати виробництво та створювати робочі місця. Кредитування бізнесу позитивно впливає на економічне зростання, збільшення податкових надходжень та стимулювання соціально-економічного розвитку держави [47].

Важливою складовою сучасного банківського кредитування є цифровізація кредитних процесів. Розвиток цифрового банкінгу, FinTech, онлайн-кредитування та автоматизованих систем кредитного скорингу розширив фінансовий доступ для бізнесу. Використання цифрових платформ може скоротити час прийняття кредитних рішень, знизити операційні витрати банків і покращити обслуговування клієнтів. У сучасному середовищі цифровізація банківського сектору стає одним із ключових факторів трансформації механізмів фінансової підтримки бізнесу.

Перед лицем економічної нестабільності та військових викликів державні програми підтримки банківського кредитування підприємств є особливо важливими. Пільгове кредитування, державні кредитні гарантії та компенсація

процентної ставки допомогли розширити доступ бізнесу до фінансування. Такі механізми підтримки можуть мінімізувати кредитний ризик банків і стимулювати бізнес-сектор навіть у складних економічних умовах.

Поряд з позитивним впливом банківського кредитування на підприємництво існує ряд викликів, які обмежують ефективність підтримки кредитування бізнесу. Основні з них включають високі процентні ставки, суворі вимоги кредитної безпеки, недостатню фінансову прозорість для бізнесу, високий кредитний ризик і обмежений доступ до довгострокових фінансових ресурсів для малого бізнесу. Ці проблеми вимагають вдосконалення механізмів банківського кредитування, розвитку кредитних гарантій та більш ефективної державної політики підтримки підприємництва.

Сучасні тенденції банківського кредитування свідчать про поступову трансформацію підходів до фінансового забезпечення бізнесу. Банківські установи все частіше впроваджують індивідуальні кредитні продукти, цифрові послуги, системи оцінки для оцінки позичальників та інноваційні фінансові інструменти. Це сприяє підвищенню ефективності кредитних процесів, розширенню доступу підприємств до фінансових ресурсів та формуванню сучасної моделі взаємодії банків та бізнесу [45].

Тому банківський кредит є одним з найважливіших інструментів фінансового забезпечення підприємництва, що забезпечує безперервність господарської діяльності, підтримує інвестиційну діяльність, сприяє модернізації виробництва та підвищує конкурентоспроможність підприємств. Ефективне функціонування банківської кредитної системи створює передумови для розвитку бізнесу, економічного зростання та фінансової стабільності. У той же час, сучасні виклики вимагають вдосконалених механізмів підтримки кредитування бізнесу, мінімізації кредитного ризику, створення сприятливого фінансового середовища для підприємництва.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ У 2023-2025 РОКАХ

2.1. Оцінка тенденцій розвитку банківського кредитування бізнесу в Україні

У 2023-2025 роках банківське кредитування бізнесу України розвивалося в умовах військових проблем, макроекономічної нестабільності, трансформації фінансового сектору та поступового відновлення економічної активності. Незважаючи на високий рівень ризику, банківська система зберігала свою фінансову стабільність і поступово збільшувала кредитування суб'єктів господарювання, що стало важливим чинником підтримки підприємництва та економічного відновлення держави. Особливе значення має оцінка тенденцій кредитування бізнесу, аналіз динаміки кредитного портфеля, якості кредитних активів, рівня доступності фінансових ресурсів та ефективності державних програм підтримки (табл. 2.1) [34; 35]. У сучасних умовах дослідження тенденцій кредитування бізнесу-банків дозволяє виявити ключові проблеми функціонування кредитного ринку, оцінити перспективи його розвитку та обґрунтувати стратегічні напрями підвищення ефективності фінансового забезпечення підприємництва в Україні.

Таблиця 2.1.

Аналіз динаміки показників банківської діяльності в Україні у 2023-2025 роках

Показник	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Відхилення звітного періоду (+,-) до	
				2023 року	2024 року
Кількість комерційних банків, од.	63	62	61	-2	-1
В т.ч. з іноземним капіталом	27	26	26	-1	0
Активи / пасиви, млрд грн	2945,03	3414,92	4000,71	1055,68	585,79
Рентабельність активів, %	3,2	2,9	3,5	0,3	0,6
Доходи, млрд грн	446,73	507,63	579,67	132,94	72,04
Витрати, млрд грн	363,70	416,73	453,14	89,44	36,41
Чистий прибуток, млрд грн	83,04	90,90	126,52	43,48	35,62

Аналіз динаміки показників банківської діяльності в Україні у 2023-2025 роках свідчить про поступове посилення фінансової стійкості банківського сектору та формування передумов для активізації кредитування бізнесу. Незважаючи на скорочення кількості комерційних банків з 63 до 61 установи, банківська система демонструє тенденцію до концентрації капіталу та підвищення ефективності. Водночас збереження значної частки банків з іноземними інвестиціями підтверджує, що міжнародні інвестори все ще мають довіру до фінансового ринку України.

Одним з ключових показників позитивної динаміки стало значне збільшення активів банківської системи. У 2025 році активи та пасиви банків досягли 4000,71 млрд грн, що на 1055,68 млрд грн більше порівняно з 2023 роком. Зростання ресурсної бази банків сприяло розширенню можливостей фінансування бізнесу та активізації корпоративного кредитування. Саме кредитні операції залишаються одним з основних напрямків використання банківських ресурсів, що безпосередньо впливає на підтримку підприємницької діяльності.

Позитивною тенденцією також стало зростання прибутковості активів банків до 3,5% у 2025 році, що свідчить про покращення фінансово-кредитного менеджменту. Зростання доходів банків з 446,73 млрд грн до 579,67 млрд грн підтверджує пожвавлення фінансової діяльності та поступове відновлення економічної активності. Оскільки значна частка доходів банків надходить від відсотків за кредитами, ця тенденція свідчить про збільшення кредитної підтримки бізнесу.

Чистий прибуток банківської системи у 2025 році зріс до 126,52 млрд грн, що на 43,48 млрд грн більше порівняно з 2023 роком, що свідчить про підвищення фінансової стійкості банків та їх здатності нарощувати обсяги кредитування бізнесу. Покращення фінансових результатів дозволило банкам активніше формувати резерви під кредитні ризики, розширювати кредитні програми та підтримувати фінансування малого і середнього підприємництва.

Аналіз динаміки показників банківського кредитування бізнесу в Україні

у 2023-2025 роках свідчить про поступове відновлення кредитної активності банківської системи та адаптацію фінансового сектору до умов воєнної економіки (табл. 2.2). Загальний обсяг наданих кредитів за досліджуваний період зріс із 1024,67 млрд грн у 2023 році до 1220,33 млрд грн у 2025 році, тобто на 195,66 млрд грн або майже на 19,1%. Така тенденція свідчить про активізацію фінансового посередництва банків, відновлення ділової активності підприємств та поступове покращення макроекономічної ситуації в державі.

Таблиця 2.2

Аналіз динаміки показників банківського кредитування бізнесу в Україні у 2023-2025 роках [31; 33]

Показник	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Відхилення звітного періоду (+,-) до	
				2023 року	2024 року
Всього надані кредити, млрд грн з них:	1024,67	1138,03	1220,33	195,66	82,3
Суб'єктам господарювання, з них:	783,69	850,58	869,72	86,03	19,14
- в національній валюті	267,78	284,30	314,77	46,99	30,47
- в іноземній валюті	515,91	566,28	554,95	39,04	-11,33
Частка кредитів, наданих суб'єктам господарювання	76,5	74,7	71,3	-5,2	-3,5

Обсяг кредитів, наданих суб'єктам господарювання, у 2025 році досяг 869,72 млрд грн, що на 86,03 млрд грн більше порівняно з 2023 роком. Така тенденція свідчить про зростання ролі банківського кредиту у фінансовому забезпеченні бізнесу, особливо у сферах аграрного виробництва, торгівлі, логістики та переробної промисловості. Одним із ключових факторів активізації кредитування стало функціонування державної програми «5-7-9%», яка забезпечувала пільгове фінансування малого та середнього підприємництва. Практичним прикладом є активне кредитування аграрного сектору для проведення посівної кампанії, закупівлі техніки, пального та добрив.

Позитивною тенденцією стало зростання кредитування у національній валюті. Обсяг гривневих кредитів бізнесу збільшився з 267,78 млрд грн у 2023 році до 314,77 млрд грн у 2025 році, що свідчить про поступову дедоларизацію кредитного ринку та зниження валютних ризиків для підприємств. Водночас

обсяг валютного кредитування після зростання у 2024 році скоротився до 554,95 млрд грн у 2025 році. Це пояснюється нестабільністю валютного ринку, високими курсовими ризиками та більш обережною політикою банків щодо валютних кредитів.

Разом із позитивною динамікою спостерігалось скорочення частки кредитів, наданих суб'єктам господарювання, у загальному кредитному портфелі банків із 76,5% до 71,3%. Це свідчить про переорієнтацію частини банківських ресурсів у менш ризикові фінансові інструменти, зокрема державні цінні папери та роздрібне кредитування. Основними факторами, що стримували активне кредитування бізнесу, залишалися високі воєнні ризики, нестабільність економічного середовища, жорсткі вимоги до позичальників та висока вартість кредитних ресурсів. Важливу роль у розвитку кредитного ринку відігравала також цифровізація банківських послуг. Банки активно впроваджували онлайн-кредитування, цифрові сервіси та автоматизовані системи оцінювання кредитоспроможності клієнтів, що сприяло підвищенню доступності фінансових ресурсів для малого та середнього бізнесу.

Аналіз динаміки показників банківського кредитування за розміром суб'єктів підприємництва в Україні у 2023-2025 році свідчить про структурну зміну кредитного ринку та зміну пріоритетів кредитної політики банку (табл. 2.3). Найбільший приріст спостерігався у секторі великих підприємств, де обсяг кредитування зріс з 185,03 млрд грн у 2023 році до 267,96 млрд грн у 2025 році, приріст склав 82,93 млрд грн, або майже 45%. Ця тенденція пояснюється вищою фінансовою стабільністю великих компаній, меншим кредитним ризиком та активним фінансуванням стратегічно важливих галузей економіки, зокрема енергетичного сектору, аграрного сектору та промисловості. Практичним прикладом є кредитування великих фермерських господарств та компаній енергетичної інфраструктури, які потребували значних фінансових ресурсів для відновлення виробничих потужностей та забезпечення продовження діяльності під воєнними ризиками.

Позитивна динаміка характерна і для малого бізнесу, кредитування якого

зросло на 21,6 млрд грн, досягнувши у 2025 році 98,17 млрд грн. Основним чинником цього зростання стало функціонування Державної програми «5-7-9%», яка забезпечила доступ до пільгового фінансування для малого бізнесу. Найбільший приріст спостерігався у сегменті гривневих кредитів малому бізнесу – з 58,93 млрд грн до 78,64 млрд грн, що свідчить про активізацію вітчизняного підприємництва та поступове зниження валютної залежності бізнесу.

Таблиця 2.3

Аналіз динаміки показників банківського кредитування за розмірами суб'єктів підприємництва в Україні у 2023-2025 роках [26-28]

млрд грн

Показник	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Відхилення звітного періоду (+,-) до	
				2023 року	2024 року
Велике підприємництво, з них:	185,03	208,15	267,96	82,93	59,81
Національна валюта	98,03	108,74	148,43	50,4	39,69
Іноземна валюта	86,99	99,40	119,53	32,54	20,13
Середнє підприємництво, з них:	244,35	270,50	250,00	5,65	-20,5
Національна валюта	159,55	186,70	164,12	4,57	-22,58
Іноземна валюта	84,80	83,79	85,88	1,08	2,09
Мале підприємництво, з них:	76,57	79,74	98,17	21,6	18,43
Національна валюта	58,93	63,04	78,64	19,71	15,6
Іноземна валюта	17,64	16,70	19,53	1,89	2,83
Мікро- підприємництво, з них:	151,61	142,23	62,80	-88,81	-79,43
Національна валюта	141,05	133,33	51,88	-89,17	-81,45
Іноземна валюта	10,60	8,9	10,92	0,32	2,02

Кредитування середніх компаній характеризувалося нестабільною динамікою. Після збільшення до 270,50 млрд грн у 2024 році обсяг кредиту впав до 250 млрд грн у 2025 році. Така тенденція пояснюється підвищеними ризиками середніх підприємств, нестабільністю ринкового середовища та обмеженими можливостями отримання кредиту. Особливо вражаючим стало зниження гривневих кредитів середнім компаніям на 22,58 млрд грн порівняно з 2024 роком. Найбільш негативна динаміка спостерігалася в секторі мікропідприємництва, де обсяг кредитування впав з 151,61 млрд грн у 2023 році до 62,80 млрд грн у 2025 році. Основними причинами були високий кредитний ризик, неадекватна фінансова стабільність мікропідприємств, низький рівень

ліквідного забезпечення та обережна кредитна політика банків. Практичним прикладом є значне скорочення фінансування малого бізнесу в прифронтових регіонах через високі ризики втрати активів та нестабільність підприємницької діяльності.

Аналіз динаміки показників банківського кредиту за умовами та розмірами компаній в Україні у 2023-2025 році свідчить про суттєві структурні зміни кредитної політики банків та трансформацію підходів корпоративних фінансів в умовах воєнної нестабільності (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Аналіз динаміки показників банківського кредитування за термінами та за розмірами суб'єктів підприємництва в Україні у 2023-2025 роках [26-28]

млрд грн

Показник	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Відхилення звітнього періоду (+,-) до	
				2023 року	2024 року
Велике підприємство:	185,03	208,15	267,96	82,93	59,81
До 1 року	94,88	101,60	119,48	24,6	17,88
1-5 років	69,59	75,03	114,83	45,24	39,8
Більше 5 років	20,55	31,51	33,64	13,09	2,13
Середнє підприємство:	244,35	270,50	250,00	5,65	-20,5
До 1 року	123,92	128,60	99,36	-24,56	-29,24
1-5 років	81,78	102,96	118,11	36,33	15,15
Більше 5 років	38,65	38,93	32,53	-6,12	-6,4
Мале підприємство:	76,57	79,73	98,17	21,6	18,44
До 1 року	32,25	31,31	29,46	-2,79	-1,85
1-5 років	33,45	37,76	56,64	23,19	18,88
Більше 5 років	10,86	10,66	12,07	1,21	1,41
Мікро- підприємство:	151,61	156,60	62,80	-88,81	-93,8
До 1 року	104,00	102,77	14,07	-89,93	-88,7
1-5 років	33,24	30,92	37,76	4,52	6,84
Більше 5 років	14,37	8,52	11,03	-3,34	2,51

Найбільш позитивний імпульс спостерігався у секторі великих підприємств, де обсяг кредитування зріс з 185,03 млрд грн у 2023 році до 267,96 млрд грн у 2025 році. Особливо активними були кредити з терміном погашення від 1 до 5 років, з приростом на 45,24 млрд грн, що свідчить про активізацію інвестиційних кредитів великим компаніям. Практичним прикладом є фінансування великих агрокомпаній, енергетичних компаній та промислових

груп, які отримали середньострокові кредити на модернізацію виробництва, відновлення інфраструктури та закупівлю обладнання.

У сегменті середніх підприємств загальне кредитування впало до 250 млрд грн у 2025 році порівняно з 270,50 млрд грн у 2024 році. Найбільший спад припав на короткострокові кредити зі строком погашення до одного року – на 29,24 млрд грн, що свідчить про погіршення поточної платоспроможності середніх підприємств та підвищену обережність банків щодо фінансування оборотних коштів. При цьому кредити з терміном погашення від 1 до 5 років зросли до 118,11 млрд грн, підтверджуючи переорієнтацію деяких компаній на реалізацію інвестиційних проектів навіть в умовах підвищеного ризику.

Позитивна тенденція спостерігалася і в секторі малого бізнесу, де обсяг кредитів зріс на 21,6 млрд грн, досягнувши 98,17 млрд грн у 2025 році. Основним драйвером зростання стало середньострокове кредитування протягом 1-5 років, яке зросло на 23,19 млрд грн. Цей динамізм значною мірою забезпечувала Державна програма «5-7-9%», завдяки якій малий бізнес отримував пільгові кредити на розвиток виробництва, придбання обладнання та підтримку господарської діяльності. Наприклад, фірми торгівлі та переробної промисловості активно залучали кредити для переміщення бізнесу та оновлення матеріально-технічної бази.

Найбільш негативна ситуація спостерігалася в секторі мікропідприємництва, де обсяг кредитів впав з 151,61 млрд грн до 62,80 млрд грн. Особливо критичним було зниження короткострокових кредитів до 1 року – майже на 90 млрд грн, що свідчить про різке погіршення доступу мікропідприємств до банківських ресурсів. Основними причинами були високий кредитний ризик, недостатня ліквідність, нестабільність доходів і значні втрати малого бізнесу в результаті бойових дій. Практичним прикладом є скорочення фінансування мікропідприємств у прифронтових регіонах, де банки суттєво обмежили кредитування через підвищений ризик неповернення коштів.

Аналіз динаміки вартості банківського кредитування за валютою та розмірами суб'єктів господарювання в Україні у 2023-2025 році свідчить про

поступове зниження вартості кредитних ресурсів у національній валюті та збереження вищої вартості валютного кредитування в умовах макроекономічної нестабільності. У секторі великих підприємств вартість кредитів знизилася з 20,8% у 2023 році до 18% у 2025 році, що пояснюється високою фінансовою стабільністю великих компаній, нижчим рівнем кредитних ризиків та активним використанням державних програм підтримки економіки (табл. 2.5). Практичний приклад – кредитування великих аграрних та енергетичних компаній, які мали стабільні фінансові показники та отримали доступ до більш дешевих ресурсів через стратегічне значення для економіки держави.

Таблиця 2.5

Аналіз динаміки вартості банківського кредитування за валютою та за розмірами суб'єктів підприємництва в Україні у 2023-2025 роках [26-28]

млрд грн

Показник	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Відхилення звітного періоду (+,-) до	
				2023 року	2024 року
Велике підприємництво:	20,8	18,1	18	-2,8	-0,1
Національна валюта	20,8	18,1	18	-2,8	-0,1
Іноземна валюта	-	-	-	-	-
Середнє підприємництво:	19,9	19,6	17,8	-2,1	-1,8
Національна валюта	20,3	19,7	18,0	-2,3	-1,7
Іноземна валюта	6,0	7,1	8,2	2,2	1,1
Мале підприємництво:	17,8	15,7	16,6	-1,2	0,9
Національна валюта	17,9	15,9	16,6	-1,3	0,7
Іноземна валюта	5,4	7,1	7,4	2	0,3
Мікро- підприємництво:	20,6	17,3	12,4	-8,2	-4,9
Національна валюта	20,7	17,7	16,7	-4	-1
Іноземна валюта	8,2	7,7	8,2	0	0,5

У секторі середніх підприємств також відбулося поступове зниження ціни гривневих кредитів – з 20,3% до 18%, що було обумовлено поступовим пом'якшенням монетарної політики та зниженням облікової ставки НБУ. При цьому вартість валютних кредитів для середнього бізнесу зросла з 6% до 8,2%, що пояснюється високими валютними ризиками, нестабільністю валютного ринку та підвищеною обережністю банків щодо валютного фінансування. Особливо це стосувалося підприємств імпортозалежних галузей, які потребували

валютних ресурсів для закупівлі обладнання та сировини.

Аналіз результатів кредитування бізнесу за програмою «5-7-9» у 2023-2025 роках свідчить про посилення ролі державної підтримки у розвитку підприємництва та оздоровленні економіки України (табл. 2.6). Незважаючи на скорочення кількості укладених кредитних договорів з 42,1 ти до 35,4 тис загальний обсяг наданих кредитів зріс з 260,2 млрд грн до 460 млрд грн. Це свідчить про розширення обсягу корпоративного фінансування та збільшення середнього обсягу кредиту з 3,5 млн грн до 4,9 млн грн.

Таблиця 2.6

Аналіз динаміки результатів кредитування бізнесу за програмою «5-7-9» в Україні у 2023-2025 роках [39; 49]

Показник	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Кількість укладених кредитних договорів, тис. од.	42,1	38,7	35,4
Загальний обсяг виданих кредитів, млрд грн	260,2	360,0	460,0
Середній розмір кредиту, млн грн	3,5	4,2	4,9
Частка аграрного сектору у структурі кредитування, %	52	49	46
Частка переробної промисловості, %	14	18	22
Частка інвестиційних кредитів, %	27	34	41
Частка кредитів на поповнення оборотного капіталу, %	61	54	47
Частка проблемних кредитів за програмою, %	8,7	7,1	6,4
Кількість банків-учасників програми, од.	45	46	48
Найбільші банки-учасники	ПриватБанк, Ощадбанк	ПриватБанк, Укргазбанк	ПриватБанк, Райффайзен Банк

Найбільша частка кредитування традиційно припадає на аграрний сектор, який отримав 52% від загального обсягу фінансування у 2023 році. Агрокомпанії активно використовували пільгові кредити на посівні кампанії та закупівлю обладнання, палива та добрив. У той же час частка обробної промисловості зросла з 14% до 22% у 2024-2025 році, що свідчить про збільшення підтримки компаній з вищою доданою вартістю та розвиток внутрішнього виробництва.

Позитивною тенденцією стало збільшення частки інвестиційних кредитів з 27% до 41%, що підтвердило переорієнтацію програми на підтримку довгострокових проектів та модернізацію компаній. При цьому частка кредитів

на збільшення оборотних коштів впала з 61% до 47%, що свідчить про поступову стабілізацію фінансового становища компаній.

Таким чином, результати аналізу свідчать, що у 2023-2025 роках банківська система України поступово відновлювала кредитну функцію та формувала фінансові передумови для розвитку бізнесу. Зростання активів, прибутковості та доходів банків сприяло активізації кредитування підприємств, підтримці інвестиційної діяльності та забезпеченню економічного відновлення держави. Разом із позитивними тенденціями зберігалися і певні проблеми розвитку кредитування бізнесу. Високі воєнні ризики, нестабільність економічного середовища та жорсткі вимоги до позичальників стримували активне розширення корпоративного кредитування. Проте у 2024-2025 роках спостерігалось поступове поживавлення кредитної активності, зокрема завдяки державним програмам підтримки бізнесу та цифровізації банківських послуг. Програма «5-7-9» у 2023-2025 роках стала одним із ключових механізмів державного стимулювання підприємницької діяльності, сприяла підтримці стратегічно важливих секторів економіки, активізації підприємницької інвестиційної діяльності та формуванню передумов для післявоєнного економічного відновлення України.

2.2. Аналіз стану банківського кредитування бізнесу АТ КБ «ПриватБанк»

У сучасних умовах трансформації фінансового сектору України банківське кредитування бізнесу відіграє важливу роль у забезпеченні економічної стабільності, підтримці підприємницької активності та стимулюванні післявоєнного відновлення держави. Одним із ключових учасників ринку корпоративного кредитування виступає АТ КБ «ПриватБанк», який займає провідні позиції у банківській системі України за обсягами активів, клієнтської бази та кредитного портфеля. Особливого значення діяльність банку набула в умовах воєнної економіки, коли забезпечення доступу бізнесу до фінансових ресурсів стало одним із пріоритетних напрямів державної економічної політики.

Упродовж 2023-2025 років АТ КБ «ПриватБанк» продемонстрував активну участь у фінансуванні суб'єктів господарювання, насамперед малого та середнього бізнесу. Банк залишався одним із найбільших учасників державної програми «Доступні кредити 5-7-9%», забезпечуючи значні обсяги пільгового кредитування підприємств аграрного сектору, торгівлі, переробної промисловості та сфери послуг. Основними напрямками кредитування були фінансування оборотного капіталу, інвестиційні кредити, підтримка релокації бізнесу та відновлення виробничих потужностей підприємств.

Важливою тенденцією розвитку кредитної діяльності банку стало зростання частки гривневого кредитування бізнесу. Це пояснюється політикою дедоларизації економіки, високими валютними ризиками та прагненням підприємств мінімізувати вплив курсових коливань на фінансові результати діяльності (табл. 2.7). Особливо активно банк кредитував аграрний сектор, який залишався стратегічно важливим для забезпечення продовольчої безпеки держави та формування валютних надходжень від експорту продукції.

Таблиця 2.7

Аналіз динаміки банківського кредитування бізнесу АТ КБ «ПриватБанк» в Україні у 2023-2025 роках [48]

млн грн

Показник	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Відхилення звітного періоду (+,-) до	
				2023 року	2024 року
Всього надано кредитів, з них:	92,02	112,76	156,36	64,34	43,6
Кредити юридичним особам та підприємствам середнього бізнесу	6,38	9,11	24,39	18,01	15,28
Кредити юридичним особам за операціями РЕПО	1,46	0,16	-	-	-
Кредити підприємствам мікро- та малого бізнесу	25,45	23,60	28,50	3,05	4,9

Аналіз динаміки банківського кредитування бізнесу АТ КБ «ПриватБанк» у 2023-2025 роках свідчить про поступове відновлення кредитної діяльності банку та посилення його ролі у фінансовій підтримці підприємництва в умовах воєнної економіки. Загальна кількість наданих кредитів зросла з 92,02 млн грн у

2023 році до 156,36 млн грн у 2025 році, збільшившись на 64,34 млн грн або майже на 70%. Ця динаміка підтверджує активізацію кредитної діяльності банку, розширення підтримки бізнесу та зростання попиту компаній на фінансові ресурси для відновлення та розвитку господарської діяльності.

Найбільш значне зростання спостерігалось в сегменті кредитування юридичних та середніх підприємств, де обсяг кредитування зріс з 6,38 млн грн до 24,39 млн грн. Це свідчить про переорієнтацію кредитної політики АТ КБ «ПриватБанк» на підтримку компаній, які потребували фінансування для модернізації виробництва, переміщення бізнесу та поповнення оборотного капіталу. Практичним прикладом є кредитування компаній виробничого, логістичного та аграрного секторів, які активно залучали ресурси для відновлення виробничих процесів та забезпечення безперервної діяльності.

При цьому обсяг кредитів юридичним особам за операціями РЕПО значно зменшився за період, що розглядається – з 1,46 млн грн у 2023 році до повного припинення цих операцій у 2025 році. Така тенденція пояснюється стабілізацією ліквідності банківської системи та переорієнтацією банку на традиційне кредитування реального сектору економіки, що забезпечило більшу економічну ефективність та підтримку підприємницької діяльності.

Позитивною тенденцією стало і зростання кредитування підприємств мікро- та малого бізнесу, обсяг якого у 2025 році досяг 28,5 млн грн. Незважаючи на певне скорочення у 2024 році, банк зберіг активну участь у фінансуванні малого підприємництва, насамперед через державну програму «5-7-9%». Практичним прикладом є кредитування малих аграрних підприємств, торговельних компаній та закладів сфери послуг для закупівлі обладнання, підтримки оборотного капіталу та розвитку підприємницької діяльності.

Важливим фактором активізації кредитування стала цифровізація банківських послуг у АТ КБ «ПриватБанк» - банк активно впроваджував онлайн-кредитування, автоматизовані системи оцінювання кредитоспроможності клієнтів та цифрові сервіси дистанційного обслуговування бізнесу. Це дозволило суттєво скоротити терміни розгляду кредитних заявок та підвищити доступність

фінансових ресурсів для суб'єктів господарювання.

Таблиця 2.8

Аналіз динаміки банківського кредитування секторів бізнесу АТ КБ

«ПриватБанк» в Україні у 2023-2025 роках [48]

млрд грн

Показник	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Відхилення звітного періоду (+,-) до	
				2023 року	2024 року
Кредити юридичним особам та підприємствам середнього бізнесу, з них:	6,38	9,11	24,39	18,01	15,28
Рослинництво	12,19	10,54	15,11	2,92	4,57
ПЕК	0,83	1,32	11,64	10,81	10,32
Оптова торгівля	3,94	3,86	5,33	1,39	1,47
Роздрібна торгівля	4,07	4,30	5,18	1,11	0,88
Виробництво товарів народного споживання	1,42	2,42	3,08	1,66	0,66
Інфраструктура	1,85	2,07	2,80	0,95	0,73
Харчова просимловість	0,95	1,32	2,04	1,09	0,72
Устаткування і обладнання	1,02	1,50	1,71	0,69	0,21
Автодиллери	1,04	1,20	1,61	0,57	0,41
Будівельні матеріали	0,55	0,86	1,47	0,92	0,61
Переробка с/г продукції	0,65	0,46	1,35	0,7	0,89
Будівництво	0,62	0,70	1,01	0,39	0,31
Соціальний сектор	0,50	0,58	0,91	0,41	0,33

Аналіз динаміки банківського кредитування бізнес-секторів АТ КБ «ПриватБанк» у 2023-2025 роках (табл. 2.8) свідчить про суттєву трансформацію галузевої структури кредитного портфеля банку та перегруповання фінансових ресурсів для підтримки стратегічно важливих економічних секторів. Загальний обсяг кредитів юридичним особам та середнім підприємствам зріс з 6,38 млрд грн у 2023 році до 24,39 млн грн у 2025 році, підтверджуючи активізацію корпоративних кредитів у контексті посткризового економічного відновлення. Найбільші обсяги фінансування традиційно надійшли в рослинницьку сферу, де кредитний портфель досяг 15,11 млрд грн у 2025 році. Така тенденція пояснюється стратегічним значенням аграрного сектору у забезпеченні продовольчої безпеки держави та генеруванні валютних надходжень від експорту сільськогосподарської продукції.

Особливо стрімке зростання спостерігалось у секторі паливно-енергетичного комплексу, де обсяг кредиту зріс з 0,83 млрд грн у 2023 році до 11,64 млрд грн у 2025 році. Це стало наслідком активного фінансування проектів енергетичної безпеки, відновлення пошкодженої інфраструктури та встановлення альтернативних джерел енергопостачання. Практичний приклад – кредитування компаній на закупівлю генераторів, модернізацію енергосистем та розвиток автономного енергопостачання в умовах енергетичних криз.

Позитивна динаміка характерна і для оптової та роздрібної торгівлі, де обсяг кредиту у 2025 році зріс відповідно до 5,33 млрд грн та 5,18 млрд грн. Основними факторами зростання стали поступове відновлення внутрішнього споживчого ринку, активізація логістичних процесів і необхідність фінансування оборотних коштів торгових компаній. Значну роль відіграло кредитування компаній, які здійснювали переїзди бізнесу та відновлення торговельної інфраструктури у безпечніших регіонах України. Значне зростання спостерігалось також у сфері виробництва товарів народного споживання, де обсяг кредитів більш ніж удвічі – з 1,42 млрд грн до 3,08 млрд грн. Це свідчить про інтенсифікацію вітчизняного виробництва та зростання попиту на фінансування модернізації виробничих потужностей. Практичним прикладом є підтримка компаній легкої промисловості та виробників товарів для дому, які адаптували виробництво до нових умов функціонування ринку.

Важливим напрямком кредитної підтримки стало фінансування інфраструктурних проектів, харчової промисловості та підприємств з переробки сільськогосподарської продукції. Зокрема, кредитування харчової промисловості склало 2,04 млрд грн, а переробка сільськогосподарської продукції – 1,35 млрд грн у 2025 році. Це свідчить про посилення орієнтації АТ КБ «ПриватБанк» на сприяння розвитку секторів з високою доданою вартістю та розвиток внутрішнього виробничого потенціалу держави. Позитивна кредитна динаміка спостерігалася також у будівництві, будівельних матеріалах та соціальному секторі. Збільшення фінансування цих територій пояснюється необхідністю відновлення житлової, соціальної та критичної інфраструктури,

яка зазнала значних руйнувань внаслідок бойових дій. Наприклад, банки активно кредитували компанії, що займаються реалізацією проектів відновлення житлового фонду та об'єктів соціальної інфраструктури.

Результати державної підтримки бізнесу, наданої програмою «5-7-9» АТ КБ «ПриватБанк» (рис. 2.1), свідчать про суттєве посилення ролі банку у фінансуванні бізнес-сектору в умовах воєнної економіки та посткризового відновлення України. Обсяг кредитів, наданих за програмою, зріс з 53,2 млрд грн у 2023 році до 94,1 млрд грн у 2025 році, або майже на 77%, що підтверджує активізацію підтримки державного бізнесу та зростання попиту компаній на пільгове фінансування.

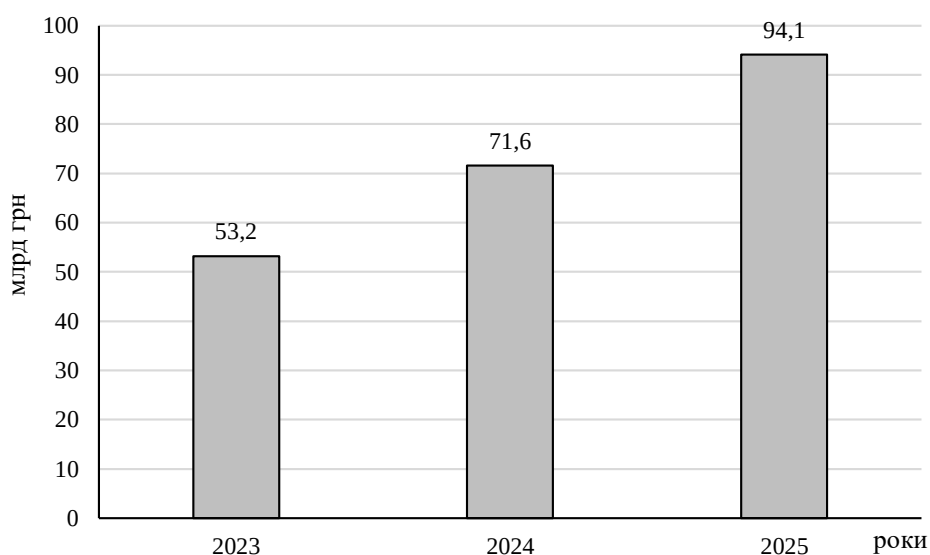

Рис. 2.1. Динаміка обсягів кредитування бізнесу АТ КБ «ПриватБанк» за програмою «5-7-9» у 2023-2025 роках [48]

Найбільші обсяги фінансування надійшли в аграрний сектор, торгівлю, виробництво та енергетику, де компаніям потрібні були кредитні ресурси для підтримки оборотного капіталу, зміни виробництва та модернізації інфраструктури (табл. 2.9). Практичним прикладом стало кредитування агрокомпаній на посівну кампанію, закупівля обладнання, палива та добрив, фінансування малого бізнесу для будівництва альтернативних джерел енергії в умовах енергетичних криз. АТ КБ «ПриватБанк» таким чином став одним з найважливіших фінансових інструментів реалізації державної політики з

підтримки підприємництва, забезпечення економічної стабільності та сприяння розвитку бізнесу в післявоєнній Україні.

Таблиця 2.9

Аналіз динаміки показників розподілу укладених договорів у розрізі цілей кредитування бізнесу за програмою «5-7-9» АТ КБ «ПриватБанк» в Україні у 2023-2025 роках [48]

млн грн

Показник	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Відхилення звітного періоду (+,-) до	
				2023 року	2024 року
Всього, з них:	53,2	71,6	94,1	40,9	22,5
Інвестиційний кредит	6,44	11,49	17,14	10,7	5,65
Антикризовий	6,99	6,98	6,68	-0,31	-0,3
Рефінансування	0,37	0,37	0,45	0,08	0,08
Для сільськогосподарського виробництва	11,04	11,47	12,98	1,94	1,51
Антивоєнні	15,34	15,36	15,18	-0,16	-0,18
Обігові	9,80	18,36	25,27	15,47	6,91
Інші кредити	3,22	7,57	16,4	13,18	8,83

Аналіз динаміки банківського кредитування бізнес-секторів за програмою «5-7-9» у АТ КБ «ПриватБанк» у 2023-2025 роках свідчить про значне посилення ролі пільгового кредитування у підтримці підприємницької діяльності та повоєнному відновленні української економіки. Загальний обсяг кредитування за програмою зріс з 53,2 млн грн у 2023 році до 94,1 млн грн у 2025 році, підтвердивши збільшення попиту бізнесу на доступні фінанси та розширення державної підтримки підприємництва. Найбільш динамічне зростання спостерігалось в операційному кредитному сегменті, обсяг якого збільшився на 15,47 млн грн, через необхідність фінансування оборотних коштів компаній у нестабільному економічному середовищі та збої в логістичних ланцюгах. Інвестиційні кредити – також значно зросли з 6,44 млн грн до 17,14 млн грн, що свідчить про поступовий перехід бізнесу від антикризового фінансування до реалізації проєктів з модернізації виробництва, переміщення бізнесу та оновлення матеріально-технічної бази; практичним прикладом є фінансування агрохолдингів та компаній-виробників на закупівлю обладнання та розвиток

автономного енергопостачання. При цьому обсяги антивоєнних кредитів та фінансування сільськогосподарського виробництва залишалися стабільно високими, підтверджуючи ключову роль ПриватБанку у здійсненні державної політики з підтримки стратегічно важливих галузей економіки та забезпечення фінансової стабільності української економіки.

Таким чином, результати аналізу свідчать, що у 2023-2025 роках АТ КБ «ПриватБанк» поступово нарощував обсяги кредитування бізнесу та зміцнював свої позиції на ринку корпоративного фінансування. Найбільш активний розвиток спостерігався у сегменті середнього та малого бізнесу, що підтверджує важливу роль банку у підтримці підприємницької діяльності та забезпеченні економічного відновлення України. АТ КБ «ПриватБанк» активно диверсифікував свій кредитний портфель та спрямував фінансові ресурси на стратегічно важливі сектори економіки. Найбільш динамічний розвиток кредитування спостерігався в аграрному, енергетичному, торговельному та виробничому секторах, підтверджуючи важливу роль Банку в забезпеченні економічної стабільності України та повоєнному відновленні.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

3.1. Проблеми та ризики банківського кредитування бізнесу

За сучасних умов економічного розвитку України банківське кредитування бізнесу залишається одним з найважливіших інструментів забезпечення фінансової стійкості компаній, підтримки інвестиційної діяльності та стимулювання економічного відновлення держави. У той же час функціонування корпоративної кредитної системи відбувається в умовах безпрецедентних військових, економічних, фінансових та інституційних викликів, які значно підвищують ризик банківської діяльності. Повна війна, руйнування виробничо-логістичної інфраструктури, нестабільність валютного ринку, інфляційні процеси та спад ділової активності стали ключовими факторами трансформації кредитного ринку України у 2023-2025 році.

Однією з найгостріших проблем у банківському кредитуванні бізнесу залишається високий рівень військового ризику. Велика частка компаній стикається з постійною загрозою знищення виробничих потужностей, енергетичної інфраструктури та логістичних об'єктів. У результаті банки значно посилили вимоги до оцінки кредитоспроможності позичальників, забезпечення застави, корпоративної фінансової стабільності. Особливо складною залишається ситуація в прифронтових і неокупованих регіонах, де ризик втрати активів і неповернення кредитів надзвичайно високий. Практичним прикладом є обмеження кредитування компаній Харківської, Донецької, Херсонської та Запорізької областей, де значна частина компанії втратила виробничі потужності або була змушена перенести свою діяльність.

Основним гальмуючим фактором розвитку кредитування є висока макроекономічна нестабільність. Незважаючи на поступову стабілізацію

економічної ситуації, українська економіка продовжує функціонувати в умовах інфляційного тиску, нестабільності валютного курсу та зростання витрат на енергоресурси та логістику. Це негативно впливає на платоспроможність компаній і підвищує ризик втрат кредитів для банків. За таких умов банківські установи змушені приймати більш консервативну кредитну політику, знижувати рівень ризикового фінансування та збільшувати потребу в ліквідності застави.

Однією з головних проблем залишається висока вартість кредитних ресурсів для бізнесу. Навіть незважаючи на поступове зниження облікової ставки Національного банку України, процентні ставки за корпоративними кредитами залишаються достатньо високими, особливо для малих і середніх підприємств. Основними причинами є значний кредитний ризик, відсутність довгострокових ресурсів у банківській системі, інфляційні очікування та високі витрати банків на нарощування резервів. Як наслідок, значна частка компаній не має можливості отримати кредити на реалізацію інвестиційних проектів, модернізацію виробництва чи розширення господарської діяльності.

Сектор малого та мікропідприємництва залишається особливо вразливим. Багато компаній цієї категорії мають недостатню капіталізацію, нестабільні фінансові результати, обмежену кредитну історію та відсутність ліквідної застави. Це значно ускладнює доступ до банківського фінансування та збільшує залежність малого бізнесу від схем державної підтримки, головним чином схеми «5-7-9%». Практичним прикладом є ситуація, коли малі фірми сфери послуг, комерційного чи виробничого секторів не отримують класичного банківського кредиту без державних гарантій чи компенсації відсотків.

Значна частка проблемних кредитів залишається серйозною проблемою в банківському секторі (табл. 3.1). Незважаючи на поступове скорочення непрацюючих кредитів у банківській системі, їх частка залишається високою порівняно з європейськими стандартами. Особливо це стосується корпоративного сектору, де значна кількість компаній втратила свою платоспроможність через військові дії, падіння виробництва або втрату ринків. Високий рівень проблемної заборгованості негативно впливає на ліквідність

банків, обмежує можливості розширення кредитування та підвищує загальний рівень системних фінансових ризиків.

Таблиця 3.1

Аналіз динаміки показників непрацюючих кредитів, наданих бізнесу в Україні у 2023-2025 роках [50]

Показник	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Відхилення звітного періоду (+,-) до	
				2023 року	2024 року
Всього непрацюючих кредитів, млрд грн, з них:	365,53	347,38	149,57	-215,96	-197,81
Частка у структурі, %	44	39	17	-27	-22
В національній валюті	251,62	232,7	65,64	-185,98	-167,06
Частка у структурі, %	45,9	39,2	11,7	-34,2	-27,5
В іноземній валюті	113,90	114,67	84,02	-29,88	-30,65
Частка у структурі, %	40,5	38,4	26,1	-14,4	-12,3

Аналіз динаміки непрацюючих кредитних показників, наданих компаніям в Україні у 2023-2025 роках, свідчить про поступове підвищення якості корпоративного кредитного портфеля банківської системи та підвищення ефективності управління кредитними ризиками. Загальний обсяг непрацюючих кредитів зменшився з 365,53 млрд грн у 2023 році до 149,57 млрд грн у 2025 році, або 215,96 млрд грн, а їх частка у структурі кредитного портфеля зменшилася з 44% до 17%. Така позитивна динаміка пояснюється активним списанням проблемних боргів, реструктуризацією кредитів, поліпшенням фінансового становища окремих компаній і посиленням вимог банків до оцінки кредитоспроможності позичальників.

Найбільший спад спостерігався у сегменті кредитування у національній валюті, де обсяг непрацюючих кредитів скоротився на 185,98 млрд грн і їх частка у структурі портфеля впала з 45,9% до 11,7%, що свідчить про активізацію гривневих кредитів та поступову стабілізацію внутрішнього фінансового ринку. При цьому в сегменті валютного кредитування рівень проблемної заборгованості залишався вище – 26,1% у 2025 році, через значні валютні ризики, нестабільність зовнішніх ринків, залежність окремих компаній від імпортової продукції та зовнішньоекономічної діяльності. Практичним прикладом є важке фінансове

становище компаній металургійного, енергетичного та логістичного секторів, які зазнали значних втрат через руйнування інфраструктури, зниження експорту та порушення виробничих ланцюгів в умовах воєнного часу. Таким чином, результати аналізу свідчать про поступове вдосконалення банківської системи України, але високий рівень валютних ризиків та військова нестабільність залишаються ключовими факторами ризику для розвитку кредитування бізнесу.

Важливим сучасним викликом є обмеження довгострокових корпоративних кредитів. Через високу невизначеність і складність прогнозування економічної ситуації банки зосереджуються переважно на короткострокових і середньострокових кредитах. В результаті компанії мають обмежений доступ до ресурсів для реалізації великих інвестиційних проєктів, розробки інновацій, модернізації виробництва, впровадження енергоефективних технологій. Ця проблема особливо гостро стоїть у промисловості, енергетичному секторі та секторі інфраструктури, де окупність проєктів має довгостроковий характер [53, с. 292].

Валютні ризики мають значний вплив на розвиток кредитування. Коливання курсу гривні, нестабільність на міжнародних фінансових ринках та залежність українських компаній від імпоротної продукції збільшують ризики валютного кредитування. У цьому контексті банки суттєво скоротили обсяги кредитування в іноземній валюті та посилили вимоги до позичальників, діяльність яких залежить від зовнішньоекономічних операцій. Це стосується, зокрема, компаній, які імпортують обладнання, джерела енергії або сировину для виробництва.

Ще однією проблемою є неадекватний рівень розвитку механізмів страхування кредитних ризиків та гарантії державних кредитів. Хоча державні схеми підтримки бізнесу значно розширили кредитування малих і середніх підприємств, їх обсяг залишається неадекватним порівняно з реальними потребами економіки. Через суворі вимоги банків, складність кредитних процедур і обмежені можливості механізму державних компенсацій значна частина компаній продовжує мати обмежений доступ до фінансування під низькі

відсотки.

Сучасним викликом для банківського сектору є також збільшення кіберризиків та цифрових загроз. Активна цифровізація банківських послуг, розвиток онлайн-кредитування, віддаленого банкінгу пов'язані з підвищеним ризиком кібератак, шахрайства, втрати конфіденційної інформації, несанкціонованого доступу до фінансових систем. У воєнному середовищі банківська кібербезпека набула стратегічного значення, оскільки фінансова система стала однією з головних цілей гібридних загроз [54, с. 240].

Крім того, важливими проблемами залишаються недосконалість судової системи, складність процедур стягнення застави та неадекватний рівень захисту прав кредиторів. Тривалі судові процеси та низька ефективність механізмів примусового виконання значно підвищують ризики банківської діяльності та уповільнюють інтенсифікацію корпоративного кредитування. У результаті банки змушені включати додаткові премії за ризик у витрати на позики, що негативно впливає на доступність фінансових ресурсів для бізнесу.

Тому сучасні проблеми та ризики банківського кредитування бізнесу в Україні мають комплексний та системний характер. Військові ризики, макроекономічна нестабільність, високі витрати кредитних ресурсів, значна частка проблемних кредитів, коливання валют, обмежене довгострокове фінансування, кіберзагрози значно перешкоджають розвитку корпоративного кредитування. Подальше вдосконалення системи комерційного банківського фінансування потребує всебічної державної підтримки, розвитку механізмів гарантування кредитів, зміцнення фінансової стійкості банківського сектору, стимулювання інвестиційної діяльності та створення сприятливого інституційного середовища для розвитку підприємництва в Україні.

3.2. Перспективи розвитку банківського кредитування бізнесу в Україні

За сучасних умов трансформації фінансової системи України розвиток банківського кредитування бізнесу набуває стратегічного значення для забезпечення економічного відновлення держави, стимулювання інвестиційної активності та створення стабільного бізнес-середовища. В умовах післявоєнної економічної модернізації банківський сектор має стати одним з основних джерел фінансування відновлення виробництва, інфраструктури, енергетики, аграрного сектору та малого підприємництва. Перспективи розвитку корпоративного кредитування в Україні безпосередньо залежать від стабілізації макроекономічного середовища, підвищення фінансової стійкості банківської системи, розвитку державних програм підтримки бізнесу, інтеграції України в європейський фінансовий простір.

Одним з найбільш перспективних напрямків розвитку корпоративного кредитування є активізація інвестиційного кредитування. Очікується, що в найближчі роки потреба бізнесу у довгострокових фінансових ресурсах для модернізації виробничих потужностей, впровадження інноваційних технологій, оцифрування бізнес-процесів і переходу до енергоефективного виробництва зросте. Особливе значення матиме фінансування проектів післявоєнного відновлення інфраструктури, житлового будівництва, розвитку логістичних центрів та промислових об'єктів. Практичним прикладом є очікуване зростання кредитування компаній будівельної галузі, виробників будівельних матеріалів та компаній енергетичного сектору для реалізації проектів з відновлення критичної інфраструктури України [45].

Важливою тенденцією стане подальший розвиток кредитування малого та середнього бізнесу. Саме сектор МСБ є основою економічної стійкості держави, формує значну частину зайнятості населення та забезпечує розвиток внутрішнього ринку. У перспективі банки активніше впроваджуватимуть спрощені механізми кредитування малого бізнесу, автоматизовані системи оцінювання кредитоспроможності та цифрові кредитні продукти. Значну роль у

цьому процесі продовжуватимуть відігравати державні програми підтримки підприємництва, насамперед програма «5-7-9%», яка вже стала одним із ключових інструментів забезпечення доступності фінансових ресурсів для бізнесу.

Суттєві перспективи розвитку пов'язані з цифровізацією банківського кредитування. Особливе значення має розвиток цифрового кредитування та дистанційного банківського обслуговування. Використання електронного документообігу, цифрова ідентифікація клієнтів, автоматизовані платформи кредитування та інтеграція банківських послуг до державних реєстрів підвищать ефективність кредитних процесів та зменшать операційні витрати банків. Це сприятиме скороченню часу ухвалення кредитних рішень, підвищенню доступності кредитних ресурсів та зниженню операційних витрат банків. Практичним прикладом є розвиток цифрових сервісів у АТ КБ «ПриватБанк», які дозволяють підприємствам отримувати фінансування та обслуговувати кредитні продукти дистанційно через електронні банківські платформи.

Одним із перспективних напрямків є розвиток «Green» та енергетичних кредитів. Враховуючи енергетичні ризики та необхідність переходу до енергоефективної економіки, банки поступово розширюватимуть фінансування проектів альтернативної енергетики, встановлення сонячних електростанцій, генераторних систем, систем автономного енергопостачання та модернізації енергетичної інфраструктури. Це питання стало особливо актуальним після того, як енергетична система України зазнала великої шкоди внаслідок бойових дій. Практичний приклад – активне корпоративне кредитування монтажу сонячних панелей, теплоелектростанцій та енергозберігаючих пристроїв [43].

Перспективи розвитку банківського кредитування безпосередньо залежать від вирішення ряду системних проблем. Основними викликами залишаються високий рівень військового ризику, нестабільність валютного ринку, значна частка проблемних кредитів, брак довгострокових ресурсів, неадекватний рівень захисту прав кредиторів. Без стабілізації ситуації з безпекою та покращення інвестиційного клімату можливості для повного розширення корпоративного

кредитування залишатимуться обмеженими.

Розвиток моделей партнерського фінансування між банками, державою та міжнародними фінансовими організаціями стане особливо важливим у майбутньому. Такі механізми зменшать рівень кредитного ризику, підвищать доступність фінансування для компаній та стимулюватимуть реалізацію масштабних інвестиційних проектів у стратегічно важливих секторах економіки. Практичним прикладом є схеми часткового гарантування кредитів для аграрного сектору, енергетики та малого бізнесу, які вже демонструють позитивний вплив на розвиток підприємництва в Україні.

Важливим напрямком є вдосконалення системи оцінки кредитоспроможності позичальників. Банки повинні бути більш активними у впровадженні цифрових моделей для аналізу фінансового становища компаній, автоматизованих систем оцінки та технологій штучного інтелекту для прогнозування кредитних ризиків. Це дозволить скоротити умови для кредитних рішень, підвищити точність оцінки ризиків і зменшити частку проблемних кредитів у банківській системі [4, с. 48].

Перспективним напрямком є розробка спеціалізованих програм кредитування стратегічних галузей економіки. Перше стосується аграрного сектору, енергетики, виробництва, експортно-орієнтованих компаній та компаній, що реалізують проекти з енергоефективності. Практичним прикладом може бути запровадження окремих схем корпоративного кредитування для створення альтернативних джерел енергії або модернізації виробництва.

Суттєвим напрямом удосконалення є зниження рівня проблемної заборгованості через активне використання механізмів реструктуризації кредитів. В умовах воєнної економіки банки повинні застосовувати гнучкі підходи до позичальників, які тимчасово втратили платоспроможність, але мають потенціал відновлення діяльності. Це дозволить зберегти функціонування підприємств та зменшити втрати банківської системи.

Необхідним напрямом розвитку є посилення захисту прав кредиторів та вдосконалення судово-правового механізму стягнення заставного майна.

Скорочення термінів судового розгляду кредитних спорів та підвищення ефективності виконання судових рішень сприятиме зниженню кредитних ризиків і підвищенню довіри банків до корпоративного сектору.

Вагомими фактором підвищення ефективності кредитування є розвиток фінансової грамотності бізнесу. Значна частина підприємств, особливо малого бізнесу, має недостатній рівень фінансового планування та управління ризиками. Тому банки повинні активніше розвивати консультаційні сервіси, програми фінансового супроводу та партнерські моделі взаємодії з клієнтами.

Важливим напрямком удосконалення банківського кредитування бізнесу є посилення інституційної складової функціонування кредитного ринку. Перший крок – підвищення ефективності взаємодії між банківськими установами, державними установами, міжнародними фінансовими організаціями та бізнес-спільнотою. За сучасних умов саме інституційна спроможність фінансової системи визначає ступінь доступності кредитних ресурсів, ефективність управління ризиками та стабільність кредитного ринку [5].

Подальше узгодження банківського законодавства України зі стандартами Європейського Союзу, гармонізація вимог оцінки кредитного ризику, захист прав кредиторів та механізми фінансового моніторингу допоможе підвищити прозорість банківського сектору та підвищити довіру інвесторів та міжнародних фінансових партнерів до української банківської системи.

Необхідно значно вдосконалити інституційну систему державної підтримки підприємств. Має сенс розширити діяльність державних фондів гарантування кредитів, механізмів компенсації та спеціальних програм підтримки малого та середнього підприємництва. Практичним прикладом може бути створення окремого державного агентства для забезпечення воєнних ризиків для компаній, що дасть змогу активізувати корпоративне кредитування в ризикових регіонах та стратегічно важливих секторах економіки.

Вимагає удосконалення система кредитної інфраструктури. Йдеться про вдосконалення діяльності бюро кредитних історій, державних реєстрів прав власності, платформ цифрової фінансової звітності та механізмів обміну

інформацією між банками. Формування єдиного інтегрованого інформаційного середовища дозволить підвищити якість оцінки позичальника, знизити рівень кредитного ризику та мінімізувати шахрайські операції у сфері корпоративного кредитування. Важливим є посилення інституційної ролі НБУ у сфері макропруденційного регулювання та забезпечення фінансової стабільності. За сучасних умов регулятор повинен не тільки контролювати дотримання банками стандартів ліквідності та капіталізації, а й створювати стимули для розвитку довгострокового корпоративного кредитування, інвестиційної діяльності, фінансування стратегічних галузей економіки [8, с. 12].

Пріоритетно потрібно розвивати інституційне партнерство між банками та міжнародними фінансовими організаціями. Інтенсифікація співпраці з Європейським банком реконструкції та розвитку, Світовим банком, Міжнародною фінансовою корпорацією та Європейським інвестиційним банком дасть змогу залучити додаткові довгострокові ресурси, розширити програми кредитних гарантій та впровадити сучасні механізми управління ризиками.

Потребує уваги інституційна підтримка розвитку спеціалізованих банківських програм для інноваційних компаній, стартапів, аграрного сектору, компаній з критичною інфраструктурою. За сучасних умов необхідно формувати окремі фінансові екосистеми для звернення до пріоритетних сфер економіки через механізми пільгового кредитування, податкові пільги, державне співфінансування інвестиційних проектів.

Варто посилити та вдосконалити судово-правову інституційну систему у сфері захисту прав кредиторів. Підвищення ефективності провадження у справі про банкрутство, конфіскація іпотечного майна та виконання судових рішень допоможе знизити кредитні ризики та підвищити активність банків у корпоративному фінансуванні. Водночас це зменшить частку проблемної заборгованості та покращить якість кредитного портфеля банківського сектору.

Таким чином, перспективи розвитку банківського кредитування в Україні пов'язані з активізацією інвестиційного фінансування, цифровізацією банківських послуг, розвитком державних програм підтримки бізнесу та

інтеграцією в європейський фінансовий простір. Очікується, що подальший розвиток корпоративного кредитування стане важливим інструментом післявоєнного відновлення економіки, модернізації виробництва та створення конкурентного бізнес-середовища в Україні. Вдосконалення інституційної складової банківського кредитування підприємств має базуватися на комплексній модернізації регуляторного середовища, розвитку кредитної інфраструктури, посиленні державних гарантій, активізації міжнародних фінансових партнерств та підвищенні ефективності регуляторної політики. Реалізація цих настанов створить умови для формування стабільної, конкурентоспроможної та інвестиційно орієнтованої системи банківського кредитування компаній в Україні.

ВИСНОВКИ

Банківський кредит, за сучасних умов, є не тільки формою перерозподілу фінансових ресурсів, але й одним з найважливіших інструментів забезпечення стабільного функціонування та розвитку підприємницького сектору економіки. Економічна природа банківських кредитів відображається в їх здатності забезпечувати безперервність процесів відтворення, стимулювати інвестиційну діяльність економічних агентів, підтримувати ліквідність компаній і прискорювати оборот економічного капіталу. Реалізація функцій банківського кредитування сприяє підвищенню фінансової стійкості компаній, модернізації виробництва, впровадженню інновацій та розширенню господарської діяльності компаній в умовах динамічного ринкового середовища.

Водночас банківські кредити є важливим механізмом фінансової підтримки підприємництва, оскільки дають змогу суб'єктам господарювання залучати необхідні ресурси для нарощування оборотних коштів, реалізації інвестиційних проектів та адаптації до сучасних економічних викликів. Кредитне забезпечення набуває особливого значення в умовах воєнної економіки та повоєнного відновлення України, коли компаніям потрібні додаткові фінансові ресурси для відновлення виробничих потужностей, переміщення бізнесу, забезпечення безперервності господарської діяльності.

Практика функціонування банківського сектору України підтверджує, що ефективне корпоративне кредитування позитивно впливає на розвиток стратегічних галузей економіки, стимулює інвестиційні процеси та сприяє формуванню конкурентного бізнес-середовища, таким чином, банківський кредит є важливим чинником економічного розвитку держави та одним із фундаментальних інструментів забезпечення фінансової стабільності, ділової активності

Загалом результати аналізу показують, що у 2023-2025 роках банки переорієнтували свої кредитні ресурси на більш фінансово стабільні категорії

позичальників, поступово зміщуючи фокус з короткострокового на середньострокове корпоративне кредитування. Це підтверджує посилення інвестиційної орієнтації кредитного ринку, але водночас вказує на те, що залишаються суттєві проблеми у доступності фінансових ресурсів для середніх мікро - та субпідприємств. Банківський сектор України адаптував політику процентних ставок до умов економічної стабілізації та зниження інфляційного тиску. Основними чинниками зміни вартості запозичень стали грошово-кредитна політика НБУ, державні програми підтримки бізнесу, рівень кредитного ризику, фінансова стійкість окремих категорій компаній. При цьому висока вартість валютних кредитів і нерівний доступ різних груп компаній до дешевого фінансування залишаються ключовими проблемами в розвитку корпоративних кредитів в Україні. Важливим результатом стало зниження частки проблемних кредитів з 8,7% до 6,4%, що підтверджує підвищення якості кредитного портфеля та ефективності механізмів оцінки позичальників.

Значним рушієм розвитку кредитування у 2025 році залишалися державні програми підтримки бізнесу. Програма «5-7-9» забезпечувала підприємства пільговим фінансуванням, що допомагало підтримувати інвестиції та економічне відновлення. У той же час банки поступово збільшували свою частку кредитування ринку без державної підтримки, що свідчить про покращення фінансової стабільності бізнесу та зниження кредитного ризику.

Поряд з позитивними тенденціями на кредитному ринку залишаються значні структурні проблеми. Однією з головних проблем залишалося низьке проникнення кредитів в економіку. Частка кредитів бізнесу у ВВП України у 2024 році становила близько 11%, що значно нижче, ніж у розвинених країнах, і свідчить про недостатній рівень фінансового посередництва в національній економіці. Серед ключових факторів, які стримували кредитування бізнесу у 2023-2025 роках, є високий рівень військового та макроекономічного ризику, значна вартість кредитних ресурсів, недостатня фінансова стійкість окремих підприємств, висока проблемна заборгованість у попередні роки, обмежені довгострокові фінансові ресурси та низький рівень інвестиційної активності в

деяких секторах.

Результати аналізу стану банківського кредитування бізнесу АТ КБ «ПриватБанк» у 2023-2025 роках свідчать про суттєве посилення ролі банку у фінансовій підтримці корпоративного сектору та підтримці економічної стабільності України в умовах воєнних викликів. Протягом досліджуваного періоду відбулося збільшення обсягу бізнес-кредитів, інтенсифікація фінансування малих і середніх підприємств, а також розширення участі Банку в державних програмах підприємництва, зокрема програмі «5-7-9%». Найбільш динамічний розвиток кредитування відбувався у стратегічно важливих секторах економіки – аграрний сектор, енергетика, торгівля, виробництво та інфраструктура, підтверджуючи орієнтацію Банку на підтримку галузей, що забезпечують економічну стабільність держави.

Аналіз структури кредитного портфеля досліджуваного банку показав поступове збільшення частки інвестицій та операційних кредитів, вказуючи на відновлення підприємницької діяльності компаній та зростаючу потребу компаній мати фінансові ресурси для модернізації виробництва та підтримки операційної діяльності. Важливим позитивним результатом стало також зменшення частки проблемних кредитів, що підтверджує підвищення ефективності системи управління кредитними ризиками та підвищення якості кредитного портфеля Банку. Практика Приватбанку доводить, що сучасний банківський сектор України не тільки здатний забезпечити стабільність фінансової системи, а й виступати важливим інструментом реалізації державної політики сприяння бізнесу та післявоєнного економічного відновлення.

Тому подальший розвиток банківського кредитування бізнесу, вдосконалення механізмів фінансової підтримки підприємництва та розширення інвестиційного фінансування мають стати важливими передумовами забезпечення економічного зростання та підвищення конкурентоспроможності українських компаній.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 25 провідних банків України 2025 року. *Financial Club*. 2025. URL : <https://banksrating.com.ua/top-25-2025/25-providnyh-bankiv-ukrayiny-2025-roku/> (дата звернення: 12.03.2026)
2. Андрущак Є.М., Перепьолкіна О.О., Герасименко А.В. Управління непрацюючими кредитами: світовий досвід. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-25> (дата звернення: 25.03.2026)
3. Бітнер І.В., Коротких О.Е. Кредитна політика комерційного банку в умовах економічної нестабільності. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 56. URL : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/%20journal/article/view/2978/2896> (дата звернення: 12.04.2026)
4. Бондар Г.В. Фінансові інструменти банківського кредитування в умовах цифровізації економіки. *Економічний простір*. 2021. № 174. С. 45–52.
5. Бондаренко Л., Яремкович М. Тенденції розвитку банківського кредитування в Україні в умовах економічної нестабільності. *Економіка та суспільство*. 2025. № 82. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-82-138>
6. Владика Ю., Бегченкова А. Кредитні операції банків та кредитна лінія. *Економіка та суспільство*. 2023. № 49. URL : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-24>. (дата звернення: 28.03.2026)
7. Герасименко А. Розвиток класифікації різновидів банківського кредитування промислових підприємств. *Економіка та суспільство*. 2022. № 40. URL : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-52>.
8. Дзюблюк О.В. Проблеми активізації банківського кредитування реального сектору економіки в умовах воєнного стану. *Вісник економіки*. 2023. 13 (3). С. 8-25. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2023.03.008>.
9. Дубина В.М. Фінтех-трансформації у сфері банківського кредитування. *Економіка і прогнозування*. 2023. № 1. С. 19–27.9.
10. Ерастов В.І., Юхименко В.М. Управління кредитним ризиком банку:

теоретичні засади та шляхи вдосконалення. *Економіка та суспільство*. 2025. № 74. URL :

<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/6100/6039> (дата звернення: 21.03.2026)

11. Зверук Л.А., Лисенко Т.С. Управління кредитною діяльністю банківських установ: сутність, практика, напрями вдосконалення. *БізнесІнформ*. 2019. № 1. С. 349-357.

12. Каринцева О.І., Дегтярова І.Б., Харченко М.О., Долгошеєва О.І., Кирилєва А.В. Залучення іноземних інвестицій як інструмент забезпечення конкурентоспроможності та сталого розвитку країни. *Вісник Сумського державного університету*. Серія Економіка. 2020. № 3. С. 199-211.

13. Ключка О.В. Активізація ринку банківського кредитування в Україні для підтримки стратегічних галузей економіки в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2025. № 76. URL : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/6322/6265> (дата звернення: 12.03.2026)

14. Коваленко В., Радова Н. Банківський кредит у формуванні фінансово-інвестиційного механізму розвитку малого та середнього підприємництва в Україні. *Економіка та суспільство*. 2020. № 22. URL : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2020-22-3>

15. Коваленко В.В. Вплив банківського кредитування на підтримку сталого розвитку країни в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2024. №5-6 (318-319). С. 47-57.

16. Корпоративне кредитування в Україні зросло на 22 % за рік. *Ukrinform*. 2024. URL : <https://www.ukrinform.net/rubric-economy/3934384-corporate-lending-in-ukraine-grows-22-over-past-year-nbu.html> (дата звернення: 05.05.2026)

17. Кредитування в Україні зросло більш ніж на 33% у зв'язку з переходом бізнесу на гривневі позики. *IntelliNews*. 2025. URL: <https://www.intellinews.com/ukraine-lending-grows-over-33-as-businesses-shift-to-hryvnia-loans-401649/> (дата звернення: 01.05.2026)

18. Кремень В.М., Кремень О.І., Гуляєва Л.П. Роль банківського кредитування у розвитку економіки України. *Проблеми економіки*. 2020. № 3. С. 176–183.

19. Криворучко С.М. Роль кредиту у забезпеченні фінансової стабільності держави. *Фінанси України*. 2022. № 2. С. 33–41.

20. Лиса О.В., Дитиненко К.В. Проблематика управління кредитною діяльністю банків у сучасних умовах. *Економіка та суспільство*. 2025. Випуск № 81. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-81-4>

21. Марич М., Антонюк В. Роль кредитування діяльності підприємств комерційними банками. *Економіка та суспільство*. 2024. № 65. URL : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-81>

22. Моташко Т.П., Перхайло С.П. Банківське споживче кредитування в Україні в умовах війни: сучасні тренди та ризики контрагентів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 6. С. 176–185.

23. Науменкова С.В., Міщенко С.В., Тищенко Є.О. Проектне фінансування в умовах реалізації «Ukraine Facility Plan». *Економічний простір*. 2024. № 19 (1). С. 142-153.

24. Національна установа розвитку. URL : <https://bdf.gov.ua/publicna-informatsiia/informatsiia-pro-rezultaty-derzhavnoi-prohramy-dostupni-kredyty-5-7-9/>(дата звернення: 12.03.2026)

25. НБУ вдосконалює методологію оцінки кредитних ризиків для спеціалізованих видів кредитування / НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/en/news/all/natsionalniy-bank-udoshkonaliv-pidhodi-do-otsinki-kreditnogoriziku-za-spetsializovanimi-vidami-kredituvannya> (дата звернення: 12.04.2026)

26. НБУ. Наглядова статистика. *Офіційний веб-сайт*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic> (дата звернення: 01.05.2026)

27. НБУ. Огляд банківського сектору. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2024-05.pdf?v=7.

28. НБУ. Основні показники діяльності банків України за 2020-2024 рр. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic> (дата звернення: 01.05.2026)
29. Нікольчук Ю., Шевчук А. Сучасний стан банківського кредитування в Україні. *Herald of Khmelnytskyi National University*. 2024. № 4. С. 22–29.
30. Облікова ставка НБУ. Офіційний сайт. 2025. URL : <https://bank.gov.ua/ua/monetary/archive-rish> (дата звернення: 01.05.2026)
31. Обсяги кредитування в Україні. *Interfax-Ukraine*. 2025. URL: <https://en.interfax.com.ua/news/economic/1056770.html> (дата звернення: 01.05.2026)
32. Овчаренко Т.С. Тенденції розвитку та використання штучного інтелекту у банківській сфері. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 67. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4711/4652>
33. Огляд ринку банківських послуг за 2024 рік. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua> (дата звернення: 01.05.2026)
34. Основні показники діяльності банків України. НБУ. Офіційний сайт. 2025. URL : <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist/data-supervision#1> (дата звернення: 01.05.2026)
35. Прибуток українських банків у 2025 році. *The Page*. 2026. URL: <https://thepage.ua/ua/news/pributok-bankiv-ukrayini-2025-rekordni-146-mlrd-grn-ta-rol-ovdp/amp> (дата звернення: 01.05.2026)
36. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
37. Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями: Постанова Правління НБУ від 30.06.2016 № 351. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16#Text> (дата звернення: 12.03.2026)
38. Про затвердження Положення про застосування Національним банком України заходів впливу: Постанова Правління НБУ від 17.08.2012 № 346. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1590-12#n16> (дата звернення: 12.03.2026)

39. Програма «Доступні кредити 5–7–9%». КМУ. Офіційний сайт. 2025. URL : <https://www.kmu.gov.ua/news/dostupni-kredyty-5-7-9-za-mynulyi-tyzhden-pidpriiemtsi-oformyly-965-novykh-kredytiv-na-sumu-ponad-3-mlrd-hrn> (дата звернення: 05.05.2026)

40. Романенко О.В. Інформаційна асиметрія у процесі банківського кредитування: проблеми та шляхи подолання. *Financial and credit activities: problems of theory and practice*. 2020. № 34. С. 58–66.

41. Руда М.В., Мазурик М.М. Співпраця України та ЄС у сфері сталого розвитку: огляд перспектив. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2021. № 3 (1). С. 204–211.

42. Соловійова К.О. Зелене кредитування як інструмент сталого розвитку. *Бізнес Інформ*. 2024. № 4. С. 72–80.

43. Степаненко С.В., Римар О.Г., Гуляк О.І. Методи вдосконалення управління кредитним портфелем банку в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2021. № 3. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2021/90.pdf

44. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/strategiya-staloho-rozvytku-ukrayiny-do-2030-roku> (дата звернення: 12.03.2026)

45. Сулима М., Шавурська Л. Сучасний стан та перспективи розвитку банківського кредитування в Україні. *Науковий вісник міжнародної асоціації науковців*. 2024. № 3 (2). DOI 10.56197/2786-5827/2024-3-2-10.

46. Терещенко І.В., Чижевська М.Б. Економічна роль та сутність банківського кредиту. URL : <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/9049/1/%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B5%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf> (дата звернення: 12.03.2026)

47. Тимошенко М., Бондаренко А. Банківське кредитування в сучасних умовах. *Економіка та суспільство*. 2025. № 73. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5948>

48. Фінансова звітність АТ КБ «ПриватБанк» за 2023-2025 роки. Офіційний сайт АТ КБ «ПриватБанк». URL: <https://privatbank.ua/about/finansovaja-otchetnost>

49. Фонд розвитку підприємництва. URL: <https://bdf.gov.ua> (дата звернення: 12.05.2026)

50. Частка непрацюючих кредитів у банках. НБУ. Офіційний сайт. URL : <https://bank.gov.ua/ua/stability/npl> (дата звернення: 01.05.2026)

51. Чепелюк Г., Гриценко К. Банківське кредитування в системі економічної безпеки України. *Фінансовий простір*. 2019. № 4(36). С. 246-254.

52. Черкасова С.В. Розвиток банківського кредитування як механізму фінансування економічного зростання. *Вісник ЛТЕУ. Економічні науки*. 2019. № 57. С. 123-129.

53. Шевченко Н., Копитко Н. Проблеми управління ризиками і кредитною безпекою банків в умовах війни та економічної нестабільності. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2024. № 4(76). С. 287-294.

54. Ясіновська І.Ф., Шеремета Л.М. Управління банківськими ризиками в умовах війни. *Бізнес Інформ*. 2024. № 11. С. 237-246.

